

BYGNINGSMANN: Høgskolesektor Helge S. Kvanvig takker for seg etter fem års innsats i etablering og oppbygging av Diakonhjemmets høgskolesenter

Av Leif Kjell Askeland

- Hva er det viktigste som har skjedd med høgskolesenteret i disse fem første årene?

- Diakonien har blitt en side ved alt arbeidet vi utfører her. Alle avdelingene har tatt opp det diakonale perspektiv som en utfordring for alle områdene de er engasjert i, sier Kvanvig. Dette var annerledes da han kom.

- Diakonien var bundet opp til utdanning og ferdigheter hos diakonen eller stedbundet til arbeid i diakonale institusjoner. Nå er diakonien inne som et faglig perspektiv i alle utdanningene. Diakoniundervisningen i sykepleier- og sosialhøgskolen er ikke lenger bare en forberedelse på det fjerde året, men en del av et selvstendig utdanningsmål: den diakonale sykepleier og den diakonale sosionom.

- Diakonal sykepleier, hva er det?

- Den diakonale sykepleier bruker sin kristne tro og etiske verdier på en profesjonell måte i utøvelsen av sitt yrke, svarer Kvanvig og presiserer at han med kristen tro her både tenker på det personlige forhold til Gud og kristentroen som kulturtradisjon.

- Diakoni er i denne sammenheng en form for basiskunnskap om mennesker og menneskers nød, som gjennomsyrer yrkesetiken ved både å berike den og ved å være kritisk ut fra et grunnleggende verdisyn.

Som eksempel på hvordan diakonien blir inkludert, nevner Kvanvig målprogrammene til etter- og videreutdanningsavdelingen og forskningsavdelingen som begge arbeider «langt ute» i helse- og sosialsektoren mot fagmiljøene og det offentlige.

- Hva har gledet deg mest?

- Det som har gledet mest i det daglige er arbeidsfellesskapet. Å ha arbeidet tett sammen med andre og vært med å skape det høgskolesenteret vi nå har. Både da vi pløyde ny mark, da vi sådde og nå når vi etterhvert har begynt å høste fruktene av arbeidet som er lagt ned.

- Det som griper og engasjerer mest er at jeg som kristenmenneske er opptatt og engasjert av i kirke og samfunn gjenfinnes i

Herren var på dette sted - og vi visste det ikke

Diakonhjemmets høgskolesenter så dagens lys i januar 1990. Tre «kongedømmer» var formelt samlet til ett rike under ledelse av en nytilsatt rektor, dr. theol Helge S. Kvanvig. I april samme år ble grunnsteinen til nybygget lagt. Og Kvanvig har lagt stein på stein i sin fem års åremålsperiode. Administrative rutiner, faglige bidrag i undervisning, foredrag og bøker, avtaler med ansattes organisasjoner, styrearbeid, men også konkret i den nye bygningen. Et av «visittkortene» står risset i glass i det vakre tårnrommet. Det er eksperten på Det gamle testamentet, Kvanvigs, helt personlige oversettelse av Jakobs drøm. Et stille rom for bønn og meditasjon med Torvunds talende «Jakobsstige».

- Mitt håp er at mennesker som har vært innom dette sted vil stoppe opp i ettertanke som Jakob etter sin drøm, og spørrende konstatere: «Sannelig! Herren er på dette sted og jeg visste det ikke», sier Helge S. Kvanvig.

høgskolesenterets dagsorden som utfordringer vi arbeider med.

- Da du tiltrådte uttalte du til «Hilsen fra Diakonhjemmet» at du ikke kunne tenke deg en mer spennende og utfordrende stilling enn rektorstillingen på Diakonhjemmet. Nå forlater du stillingen og har endret syn?

- Nei, det jeg da sa, gjelder enda mer i dag. Jeg ser ikke mindre på dette nå enn da jeg tiltrådte. Denne stillingen har vist seg å bli enda viktigere, svarer Kvanvig og presiserer at dette ikke først og fremst er sett innenfra. Snarere i den rollen høgskolesenteret har, og kan utvikle, i kirke og samfunn.

- Høgskolesenteret er den største private høgskolen i landet, og den kristne utdan-

ningsinstitusjonen som arbeider mest målrettet mot samfunnet.

- Høgskolesenteret har vokst dramatisk, fra en omsetning på kr 30 mill i 1989 til 50 mill i 1994. Har det bare blitt mer av det samme?

- Vi må innrømme at grunnleggelsen av høgskolesenteret ikke har ført til en grunnleggende endring av skolens profil. Men vi arbeider bedre tverrfaglig med utvikling og bevisstgjøring av den diakonale kvaliteten.

- Du har vært opptatt av Diakonhjemmets arbeid for en diakoni som kan gi kirken en ny identitet?

- Den diakonale siden ved kirkens virksomhet er sterkere fremme enn den var. Dette viser seg både i etterspørselen etter

- Det er fortsatt en utfordring for høgskolesenteret å være mer målrettet i sitt engasjement innad mot kirken, sier avtroppende høgskolerektor Helge S. Kvanvig.

diakoner og hvordan man vektlegger det diakonale tjenesteperspektiv på det å være kirke, sier Kvanvig og viser til at man ganske enkelt bruker ordet diakoni oftere når man omtaler kirkens sosiale engasjement. Han mener også å se en ny «språkbruk» hos kristene organisasjoner med et sosialt engasjement i Norge og internasjonalt. Gjennom diakonibegrepet knytter de seg til den diakonale tradisjon.

- Det er fortsatt en utfordring for høgskolesenteret å være mer målrettet i sitt engasjement innad mot kirken. Et godt eksempel på vårt bidrag er prosjektene «Ledelse i menighet» og «Opplæring for kirkelig ansatte i menigheten», som ble sluttført i høst med litteraturpakker og kursopplegg.

Men Kvanvig mener det også er grunn til å justere forventningene. Kirken bør vite

mer om hva høgskolesenteret faktisk driver med.

- Diakonhjemmet har vært mer opptatt av å markere de kirkelige utdanningene overfor samfunnet, og «glemt» å markere seg med hele bredden i virksomheten innad i kirken. Det man har tenkt skulle gå av seg selv, viser seg å være en utfordring rent informasjonsmessig.

- Som avtroppende kan du kvittere med en åpenhjertig beskrivelse av hva slags miljø høgskolesenteret egentlig er?

- Det er et miljø som er svært tydelig. Det er tydelig på sine gode sider. Det er tydelig på sine dårlige sider. Det står klart frem med sin kreativitet og store arbeidsvilje. Men en trenger ikke lete lenge etter interessemotsetninger. De ansatte sier tingene rett ut,

noen ganger med et for høyt støynivå. Her skiller vi oss fra enkelte andre kirkelige organisasjoner og institusjoner som kan være svært tydelige på sine hjertesaker, men hvor man må lete mellom linjene for å finne ut hva som opptar folk i organisasjonen.

Kvanvig mener denne brokete siden ved miljøet er mer positiv enn negativ.

- Høgskolesenteret har fått til en stor grad av nærhet mellom mennesker som står i svært ulike fagtradisjoner, de favner vidt med hensyn til livssyn og politisk instilling og vi har representert hele spekteret av meninger og holdninger i kirken.

- Dersom en institusjon med så stor spennvidde ikke har stor nok toleranse til at alle kan snakke ut fra sitt ståsted, vil den sykke hen, sier Kvanvig og karakteriserer tonen i høgskolesenteret som familiepreget.

- Det trekker med seg konfliktene fra sin nære forhistorie og finner atferdsform og tolkningsnøkler i forhold til disse. Samtidig ligger det en grunnleggende respekt i bunn. Men etterdønningene fra 70-åra gir ikke alltid mening for de nytilsatte.

- Et av dine postulater ved tilsettingen var at «en utdanningsinstitusjon dannes i dialog med studentene». Hvordan gjør du opp status i forhold til det?

- Her ligger min største skuffelse. Med min bakgrunn fra Institutt for kristendoms-kunnskap ved Menighetsfakultetet hadde jeg andre forventninger til dette. Der skjedde fagutviklingen i nær dialog med studentene, som var selve motoren i arbeidet. Et slikt initiativ har jeg ikke opplevd her, sier Kvanvig til tross for at han har hatt månedlige møter med studentlederne.

- Du har også ønsket en forskning som konfronterer?

- Vår forskning kunne vært mer selv-kritisk på vegne av fagfeltet, og utvist større «profetisk» djervhet. Men samtidig har vi sett at forskningsavdelingen i stor grad har konsentrert seg om områder klart i tråd med det som er målet for høgskolesenteret. De

har arbeidet med konkrete områder hvor mennesker i utsatte livssituasjoner, og de grunnleggende verdier har stått sentralt. I spennet mellom seriøst arbeid og jippoer i media har profileringen av vår forskning vært preget av grundig innsikt i praksisområdet og refleksjon ut fra verdigrunnlaget, kombinert med en klar sosialpolitisk innsikt, sier Kvanvig.

- *Diakonhjemmets nyere, faglige diakonitradisjon har vektlagt det tverrfaglige med samspillet mellom teologi og helse- og sosialfag?*

- Dette har vi videreutviklet, sier Kvanvig og viser til at sosionomer og sykepleiere nå får en sjettedel av undervisningen felles. Denne gir innsikt i hverandres fag og tenkingen bak, sammen med teologiske og diakonale tema.

Kvanvig er opptatt av møtet mellom den faglige teologi og samfunnsfagligheten. I dette mø-

tet vil både den teologiske innsikt og den diakonale faglighet kunne utvikles videre.

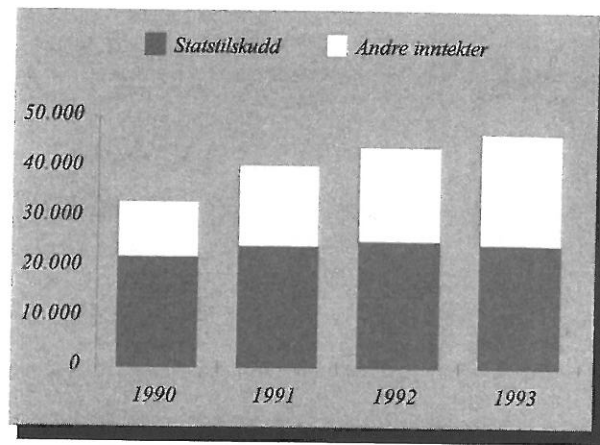
- Ved sosionomutdanningen, sykepleierutdanningen og ved etter- og videreutdanningsavdelingen har man nå fått en bevissthet om at kristen tro også har en side som er faglig. Arbeidet med dette forutsetter en dialog mellom teologer og andre yrkesgrupper som jeg gjerne skulle sett mer av også i det alminnelige menighetsliv.

- Den jobben som bør gjøres må gjøres tverrfaglig mellom mennesker, sier Kvanvig som ikke har samme tro på å bygge opp «det tverrfaglige mennesket».

- *Høgskolesenteret er kritisert av Indremisjonens for å velge Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo fremfor Menighetsfakultetet som samarbeidspart for diakoni hovedfag,*

- Diakonhjemmet har ikke valgt Teologisk fakultet, men vi har søkt etter muligheter for å etablere et høyere studium i diakoni. Et hovedfagsstudium kunne, i følge departementet, bare etableres i samarbeid med et universitet. Etter min vurdering har valget stått mellom å gjøre det som var nødvendig for å få dette til, eller å la denne unike sjansen gå fra oss.

Det er en meget stolt høgskolerektor som nå kan konstatere at dette, i verdenssammenheng enestående studietilbudet, vil ta imot sine første femten studenter fra høsten 1995. At Universitetet fikk det ope-

Regnskapstallenes klare tale om utviklingen ved Diakonhjemmets høgskolesenter. I 1989 var den totale omsetningen på ca 30 mill., i 1994 ligger den an til å bli ca 50 mill. Det rene statstilskuddet utgjør en stadig mindre del av totalbeløpet.

Størst har veksten vært ved Diavett. Avdelingens budsjett for 1994 er på 10,5 mill., hvorav 7,3 mill er semesteravgifter og kursinntekter og 3,2 mill er statstilskudd.

native, faglige ansvar, er han personlig ikke lei seg for. Skulle bare mangle ettersom han selv gjenopptar sitt faglige arbeid med Det gamle testamentet nettopp på Teologisk fakultet. Undervisningskrefte på hovedfagsstudiet vil derimot være ansatte ved Diakonhjemmet og de spesialister høgskolesenter måtte finne å ville invitere.

- *Etter at de tre skolene ved Diakonhjemmet ble slått sammen til et høgskolesenter, har dere opplevd en nærmest eksplosiv vekst uten nevneverdig økning i statstilskuddet. Kan man nå tåle videre vekst, eller blir rådet til din etterfølger at man sikrer stillingen?*

- Spørsmålet er en falsk problemstilling. Skal man bygge må det være dekning i et trygt fundament og sikkert reisverk. Videre vekst bør tilfredsstillende tre krav. Den må ha et sikkert økonomisk fundament. Det må være et samsvar mellom utviklingen av selve organisasjonen og utviklingen i aktivitet. Og veksten bør nå konsentreres til de primære utfordringene, sier Kvanvig og peker på en rekke kapasitetsproblemer, fra arbeidsmengde for den enkelte ansatte til at nybygget som i 1992 var vel romslig, nå er sprengt.

- *I fellesdokumentet «Oppbrudd og fornyelse» tar diakonilederne til orde for økt samarbeid og sammenslåing av de diakonale institusjonene. Når får vi et felles diakonalt høgskolesenter for diakonissene og diakonene?*

- Utviklingen av samarbeidet mellom de diakonale utdanningsinstitusjonene de senere år har gledet meg. Vi har fått felles personalpolitiske ambisjoner, står samlet i forhold til det offentlige, og er felles om utviklingen av diakonal kompetanse. Det som gjør dette nettverket interessant er at vi samarbeider om våre primære utfordringer. Spørsmålet om «Norges diakonale høgskolesenter» er et modningsspørsmål knyttet til utviklingen i det faktiske faglige og organisatoriske samarbeidet vi har i dag.

Med sine erfaringer fra etableringen av Diakonhjemmets høgskolesenter er Kvanvig kritisk til hvordan de offentlige høgskolesentrene blir etablert.

- Det er ikke riktig fremgangsmåte å tre politiske beslutninger over hodet på skoler som også er faglig og organisasjonsmessig helt uforberedt og dertil geografisk atspredt.

- *Høgskolesenteret har et tårn og et lite tårnrom. Et rom for bønn og meditasjon med en vakker skulptur på et lite alter. Fra den sovende Jakobs hode går en stige like til taket. Hvorfor dette litt uvante motivet som «altertavle»?*

- Stigen er bindeleddet mellom himmel og jord. Den viser noe av det helt grunnleggende om hvor nerven skal være i den diakonale gjerning. Selve billedbruken tar utgangspunkt i drømmen som en felles erfaring. Stigen, som ut fra teksten like gjerne kan kalles en trapp, knytter bildet til et babelsk tårntempel og folks forsøk på å uttrykke opplevelsen av å ha en himmel hvelvet over sine liv. Alle har denne stigen i sitt hjerte som knytter det forståelige til det uforståelige. Utfordringen er å la de skikkelser stige opp og stige ned som gir bærekraft og fylde i ens liv.

- Kjernen i diakonien er både å kunne se ethvert menneske slik, å bidra til at de ser, og å bevisstgjøre denne åndelige side i deres liv. Å ha respekt for at det enkelte menneske skal finne den veien det må gå selv. Skal dette skje må vi våge å være tydelige på vår egen kristne tro, og hva den betyr når vi selv skal finne veien i våre egne liv.

- Mitt håp er at mennesker som kommer til Diakonhjemmets høgskolesenter vil stoppe opp i ettertanke som Jakob etter sin drøm, og spørrende konstatere: «Sannelig! Herren er på dette sted og jeg visste det ikke», sier Helge S. Kvanvig.